

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет української філології та журналістики
Кафедра історії української літератури та компаративістики

Дипломна робота
магістра

з теми **Постмодерна проза Юрія Андруховича: жанровий і змістовий
аспекти**

Виконала: студентка Ukr1-M18 групи
спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література)
Павлюк Лариса Вячеславівна

Керівник: Насмінчук Г.Й., кандидат
філологічних наук, професор кафедри історії
української літератури та компаративістики

Рецензент: Волковинський О.С., доктор
філологічних наук, професор кафедри
журналістики

Кам'янець-Подільський – 2019 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСТМОДЕРНОЇ ПРОЗИ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА	7
1.1 Особливості становлення постмодернізму в Україні.....	7
1.2 Життєвий шлях Юрія Андруховича та напрями його творчої реалізації	14
РОЗДІЛ 2 ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА ЯК ПИСЬМЕННИКА- ПОСТМОДЕРНІСТА	23
2.1 Проза Юрія Андруховича у контексті українського постмодернізму	23
2.2 Жанрова специфіка прозових творів «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції»	31
РОЗДІЛ 3 ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНІ РИСИ ЗМІСТУ ПОСТМОДЕРНОЇ ПРОЗИ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА («Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції».....)	42
3.1 Змістовий аспект роману «Рекреації»	43
3.2 Змістовий аспект роману «Московіада».....	55
3.3 Змістовий аспект роману «Перверзія».....	64
3.4 Змістовий аспект роману «Коханці Юстиції».....	72
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	87

ВСТУП

Українська література кінця ХХ – початку ХХІ століття розвивається по-особливому: стає першою спробою оновлення жанрів, тематики та стилістики та мовного наповнення українського художнього слова в умовах молодій самостійної Української держави. Саме у кінці минулого століття відбувається активне формування нової картини буття української дійсності, осмислення місця людини у світі і її становища в Україні, перші спроби критично переосмислити минуле України у суспільному та культурному житті з метою відтворення власної національної самоідентичності, гідності, самоповаги, етнічної особливості. Таке прагнення збігається із розвитком в українській літературі постмодернізму, що на україномовному ґрунті має особливі, відмінні від світового постмодернізму ознаки. Якщо світовий постмодернізм виявляється як особливий спосіб світосприйняття, відтворює світову суспільно-політичну, культурну та техногенну кризу, то український постмодернізм останнього десятиліття ХХ століття, увібравши основні риси західноєвропейського (трохи американського), виявляється насамперед як посттоталітарне, постколоніальне художнє явище, покликане реформувати застарілі суспільні, культурні, світоглядні поняття та стати підґрунтям для створення нової картини українського і світового буття, визначення місця людини в них.

Актуальність теми

Значення обраної теми зумовлене необхідністю правильного осмислення світової концепції і людини в літературі 90-х років ХХ ст. – початку ХХІ ст. через призму постмодерністського світобачення. Цікавим матеріалом для такого осмислення є романістика представників сучасного українського постмодернізму, зокрема, одного із найяскравіших серед них – Юрія Андруховича, творчість якого як поета, прозаїка, перекладача, есеїста посідає значне місце у сучасній українській літературі. Андрухович є автором багатьох романів, та найвагоміші серед них – «Рекреації» (1992), «Московіада» (1993), «Перверзія» (1996), «Коханці Юстиції» (2018).

Творчість Юрія Андруховича як постмодерніста має значний вплив на перебіг сьогоденного літературного процесу в Україні, з його іменем пов'язані перші факти зацікавлення сучасною українською літературою на Заході, про що свідчать переклади його творів польською, англійською, німецькою, російською, угорською, фінською, шведською та іншими мовами.

Звертання у дипломній роботі до постмодерністського романного жанру мотивоване його якнайбільшою гнучкістю, пластичністю, «неканонічністю», здатністю до трансформацій, а отже, відповідністю художнім особливостям постмодерністської естетики. Обрання часового періоду для аналізу (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) зумовлене зацікавленням і об'єктивною потребою у дослідженні процесу формування та розвитку новітньої української літератури в умовах початку будівництва та розвитку самостійної Української держави.

Творчий прозовий доробок Юрія Андруховича, починаючи із останнього десятиліття минулого століття, ставав об'єктом дослідження багатьох науковців-літераторів і критиків. Найвідоміші дослідники творчості Андруховича Я. Голобородько [31], Т. Гундорова [32; 33; 34; 35; 36], Н.Зборовська [47; 48; 49; 50; 5; 52], Є.Баран [12], М.Павлишин [82; 83], І.Бондар-Терещенко [23; 24], Я. Поліщук [88] та інші. Їхні дослідження присвячені загальним питанням постмодернізму та окремим його аспектам на матеріалі прозових творів авторів сучасної української літератури. Однак аспекти жанру і змісту українського постмодерністського роману досліджувалася спорадично і мають лише часткове наукове теоретичне та критичне висвітлення, зокрема, лише окремі критики сходяться на думці, що «Рекреації», «Московіада» та «Перверзії» – це трилогія, а нещодавній роман «Коханці Юстиції» ще загалом чекає своїх дослідників.

Ми впевнені, що жанровий і змістовий аспекти у вивченні сучасної художньої прози потребує цілісного наукового підходу, оскільки становить, власне, центр філософсько-естетичного сприйняття письменником дійсності, з огляду на що вважаємо тему дипломної роботи актуальною.

Об'єктом дослідження є романи Юрія Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції».

Предметом дослідження є особливості реалізації жанру та змісту постмодерного роману, різновиди та способи текстотворення у постмодерністських творах Юрія Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції».

Мета і завдання дослідження

Метою дипломної роботи є дослідження концепції світу і людини в українському постмодерністському художньому дискурсі письменника кінця ХХ – початку ХХІ ст. Ю. Андруховича через аналіз жанрового і змістового аспектів романів.

Реалізація визначеної мети передбачає виконання таких *завдань*:

– висвітлити особливості українського постмодернізму і довести його специфічність як явища, спричиненого особливими суспільно-історичними і культурними умовами пострадянської дійсності;

– виявити головні філософсько-естетичні характеристики світу, зображеного у творах Юрія Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції», та проаналізувати їх особливості;

– виокремити та дослідити новаторські для української літератури прикмети постмодернізму (через жанрово-змістову організацію романів Ю. Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції»);

– з'ясувати індивідуально-авторські особливості жанрового і змістового аспектів постмодерністської прози Юрія Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції».

Методи дослідження

Під час виконання дипломної роботи використовуємо традиційні загальнонаукові методи: інформаційно-пошуковий, аналізу і синтезу, узагальнення, а також описовий, порівняльний, культурно-історичний.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення дипломної роботи зумовлене можливістю використання її матеріалів у викладанні та спецсеминарів з історії української літератури та теорії літератури, сучасної літературної критики тощо.

Структура та обсяг дипломної роботи

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків і списку використаної літератури, який нараховує 115 найменувань. Обсяг дипломної роботи – 96 сторінок.

ВИСНОВКИ

Виконане дипломне дослідження дає можливість зробити такі висновки.

Постмодернізм як літературний напрям в Україні є результатом розпаду Радянського Союзу, знищення комуністичної ідеології та обмеженості офіційної культури соцреалізму, характеризується багатими історичними та етнонаціональними особливостями українського народу.

Творчість українських письменників-постмодерністів останнього десятиліття ХХ – початку ХХІ століття представлена тематично та стилістично різнорідними творами, котрі за жанром і змістом спрямовані на: – змалювання України з її тяжким минулим, сьогоднішньою кризою та невизначеним майбутнім; – визначення місця людини у сьогочасному суспільстві, її стосунків із собою, світом й іншими людьми.

Особливістю українського постмодерного роману кінця ХХ – початку ХХІ сторіч є поєднання у текстах загальноприйнятих світових ознак цього напрямку, як-от: інтертекстуальність, цитатність, принципи гри, іронії, особлива форма побудови творів, особливості мови тощо, і національних українських особливостей, зумовлених культурними та суспільними умовами, як-от: самоідентифікація, збереження української самобутності, шляхи подолання культурної і духовної кризи, пошуки цілісності буття тощо.

Звернення при аналізі українського постмодернізму і прозового доробку Юрія Андруховича до літературно-критичних праць Н. Бернадської, І. Бетко, Я. Голобородька, Т. Гундорової, С. Лизлової, Н. Зборовської, Л. Тарнашинської, М. Павлишина, Р. Семківа та багатьох інших, переконує у правильності тієї думки, що Юрій Андрухович – один із найбільш знакових представників українського постмодернізму, суттєвим складником естетичного світогляду якого є постмодерністське іронічне переосмислення романного дискурсу.

В романах українського письменника-постмодерніста Юрія Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції» знаходять своє відображення основні положення постмодерної естетики, але його авторський

художній стиль не копіює взірці зарубіжного постмодернізму, а талановито поєднує здобутки світової постмодерної літератури з особливостями української етнокультури та української ментальності. Ю. Андрухович відтворює традиційний описовий зв'язок всередині твору, створює оповідний безлад, висловлює специфічне ставлення до будь-яких своїх персонажів, незалежно від того, хто вони: чи творча особистість, чи політик, чи бандит.

Аналізовані твори Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції» жанрово неоднозначні, тому що визначення їх жанрів за такими основними ознаками постмодерної прози як карнавальність та постмодерність не вдається за першого прочитання, оскільки, насамперед, вражають сцени постійних лайок, пиятики та сексуальної розпусти, ненормативна лексика, що не дають змоги віднести твори до літератури, цікавої для читання усім. За повторного прочитання ці компоненти структури твору стають очевидним літературним прийомом, який дозволяє читачеві усвідомити, що ці твори є романами, а їхня головна ідея полягає у розумінні автором необхідності показати очима героїв навколишню дійсність через внутрішній світ персонажів.

Аналіз романів автора «Рекреації», «Московіада» та «Перверзія» щодо їхнього єдиного цілого як трилогії, підтвердив переконання у правильності думки тих дослідників, котрі доводять, що «Рекреації», «Московіада» та «Перверзії» дійсно можуть уважатися трилогією, тему якої можна визначити як «Проблема буття митця у сучасному суспільстві», та на основі об'єднання певного часового та просторового ущільнення: одна ніч у «Рекреаціях», один день у «Московіаді», п'ять днів і ночей у «Перверзії».

Змістова єдність романів «Рекреації», «Московіада» та «Перверзії» розкривається через: внутрішні монологи, численні роздуми, секретні звіти тощо, як через зовнішні ознаки творів, та через глибинну єдність, сконденсовану в обсязі загальних питань, порушуваних автором: головними героями усіх трьох романів є митці; автор підкреслює їхню талановитість; заявлена у першому романі тема самотності митця і теза «митець – не надлюдина, не янгол, а

талановитий представник людства» розкривається у кожному наступному романі. Ю. Андрухович у романах «Рекреації», «Московіада», «Перверзія» пропонує принципово новий для вітчизняної літератури змістовий аспект зображення образу письменника: як богемної, легковажної, авантюрної, безвідповідальної, схильної до розпусти і брехні людини, і, в той же час, філософа, лицаря, ловеласа, блазня, пустуна, мандрівника тощо.

Визначаємо і наявність відмінних ознак в аналізованих романах: і «Рекреації», і «Московіада», і «Перверзії» і «Коханці Юстиції» мають свої відмінні риси, свої окремішні теми: самотність митця у «Рекреаціях», розпад Імперії у «Московіаді», спроби віднайти себе у «Перверзії», родинно-побутові і політичні убивства в «Коханцях юстиції».

Зважаючи на проведене дослідження жанрово-змістових особливостей прозових творів Ю. Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції», узагальнивши їх, можна висновкувати, що усі вони є романами, метароманом, а також незаперечним є той факт, що автор в усіх цих творах звертається до освоєння світу через ігрове начало, карнавалізацію, іронію, містику, епатаж, барокові символи, урбаністичні мотиви, орієнтацію на світову літературну традицію.

Мова романів письменника «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції» характеризується словесними іграми, стилізацією, іронією, новоутвореннями, тавтологією, гібридністю імен та назв, стилізацією, використанням розмовної мови, грубої, нецензурної лексики, що зумовлено намаганнями автора відійти від офіційності, звільнитися від тоталітарного радянського минулого та виразити індивідуальний стиль і власні погляди.

Отож, романи Юрія Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції» є особливою частиною розвитку новітньої української культури, а його творчість в цілому є перехідним етапом від підсумку та переосмислення суспільних і культурних цінностей минулого до віднайдення нових шляхів розвитку людини і суспільства.

Беречи до уваги незаперечність тези, що романна творчість Ю. Андруховича стала справжнім культурним відкриттям, заклала початки реформування дискурсу української літератури та слугуватиме гідним підґрунтям для розвитку українського літературного процесу в майбутньому, ми не претендуємо на усю повноту та незаперечність висновків щодо жанрово-змістового опису романів Юрія Андруховича «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Коханці Юстиції»: дослідження можуть бути проведені у іншому спрямуванні і за іншого прочитання як зазначених, так і інших творів автора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрухович Юрій: відчутти на дотик епоху: кат. книжк. виставки до 50-ліття від дня народження. Уклад. Н. В. Джус, О. В. Князюк, Н. С. Кожак. Івано-Франківськ, 2010. 27 с.
2. Андрухович Ю. Аве, «Крайслер»! Пояснення очевидного // Сучасність. 1994. № 5. С. 5–15.
3. Андрухович Ю. Дезорієнтація на місцевості. ІваноФранківськ: Лілея-НВ, 2006. 128 с.
4. Андрухович Ю. Коханці Юстиції. Чернівці: Меридіан Черновіц, 2018. 304 с.
5. Андрухович Ю. Московіада. Роман жахів. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2006. 152 с. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=14241> (дата доступу 10.10.18 – 30.01.19).
6. Андрухович Ю. Перверзія. Львів: ВНТЛ–Класика, 2004. 304 с. URL: <http://booksonline.com.ua/view.php?book=80380> (дата доступу 10.12.18 – 30.01.19).
7. Андрухович Ю. Постмодернізм – не напрям, не течія, не мода. // Слово і час. – 1999. № 3. С. 66.
8. Андрухович Ю. Рекреації. Львів: ЛА «Піраміда», 2005. 144 с. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=14240> (дата доступу 12.02.19 – 30.06.19).
9. Андрухович Ю. Стах Перфецький повертається. URL: [http:// www.rotuah76.org.ua](http://www.rotuah76.org.ua) (дата доступу 12.02.19).
10. Бабелюк О. Полістилістична практика текстотворення постмодерністського художнього тексту. // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. Збірник наукових праць. Відп. ред. І. В. Сабадаш. Ужгород: УНУ, 2011. Вип. 16. С. 13–17.
11. Бакула Б. Постмодернізм і польський історичний роман. // Слово і час. 1997. № 8. С. 13–22.

12. Баран Є. Літературна ситуація 1999-го: Час Єзуїтів. // Слово і час. 1999. № 3. С. 58–60.
13. Бахтин М. М. Проблема речевих жанров. Собрание сочинений. Москва: Русские словари, 1996. Т. 5. Работы 1940–1960 гг. С. 159–206.
14. Бахтин М. Проблемы поэтики Достоевского. Москва: Прогресс, 1972. 470 с.
15. Бернадська Н. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція. Монографія. Київ: Академвидав, 2004. 368 с.
16. Бетко І. Архетипальна постать блазня в українській постмодерній прозі. Слово і час. 2009. №3. С. 54 – 63.
17. Бетко І. Дискурс свого і чужого в повісті Юрія Андруховича Рекреації. URL: <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/6016/1/97.pdf> (дата звернення: 18.12.2018).
18. Білоцерківець Н. Бу-ба-бу та інші. Український літературний неоавангард: портрет одного року. // Слово і час. 1991. № 1. 42–52.
19. Бовсунівська Т. Когнітивна жанрологія та поетика. Монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 180 с.
20. Боронь О. «Філологічна проза» С. Процюка. // Слово і час. 2002. № 5. С. 59-61.
21. Бойченко О. «Московіада» Юрія Андруховича як номіфологічна меніппея. URL: <http://www.karja.narod.ru> (дата звернення: 15.02.19).
22. Бойченко О., Сандул О. Рекреація жанру меніппеї у творчості Юрія Андруховича. Питання літературознавства. Чернівці. 1998. Вип. 5. С. 76 – 86.
23. Бондар-Терещенко І. «Куди не пройшов постмодернізм?» Літературна Україна. 2005. №40. С.6
24. Бондар-Терещенко І. Чао, Андрухович? (Сучасний роман в лабетах постмодерністського «мейнстріму»). // Кур'єр Кривбасу. 1997. Ч.91–92. С. 46 – 89.

25. Борис С. Іронія і самотворення ідентичности в романах Юрія Андруховича. URL: <http://www.ji.lviv.ua/n26texts/borys.htm> (дата звернення: 16.03.19)
26. Будін П.-А. Кінець імперії: роман Юрія Андруховича «Московіада». Слово і Час. 2007. № 5. С. 17 – 25.
27. Ващук І. Творчість Юрія Андруховича як об'єкт наукового осмислення. // Образ. 2017. Вип. 1. С. 72-82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/obraz_2017_1_12. (дата звернення: 28.04.2019).
28. Гаврилів Т. Карнавал, постмодерн і література. Знаки часу: спроба прочитання. Івано-Франківськ, 2001. С. 147 – 174.
29. Гаврилів Т. Топографія сучасної української прози. Знаки часу: спроба прочитання. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2001. С. 175 – 184.
30. Гнатюк О. Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. Київ: Критика, 2006. 485 с
31. Голобородько Я. Текстовий ареал Юрія Андруховича: реалії та інферналії. Кур'єр Кривбасу. 2007. № 216-217. Лист.-Груд. С. 75 – 87.
32. Гундорова Т. Кітч і література. Травестії. Київ: Факт, 2008. 284 с.
33. Гундорова Т. Ностальгія та реванш: Український постмодерн у лабетах національної ідентичності. // Кур'єр Кривбасу. 2001. № 144. С. 45 – 72.
34. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. Київ: Критика, 2005. 264 с.
35. Гундорова Т. Постмодерністська фікція з постколоніальним знаком питання. // Сучасність. 1993. №9. С. 78 – 99.
36. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. Львів: Літопис, 1997. 297 с.
37. Гутнікова Т. Феномен постмодерністської гри (на прикладі романів Василя Кожелянка, Юрія Андруховича, Юрія Іздрика). // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених. Зб. наукових праць. Вип. 19. Київ: Ін-т літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2014. С. 202 – 206.

38. Габор В. Андрухович Юрій. Енциклопедія Львова: за ред. А. Козицького та І. Підкови. Львів: Літопис, 2007. С. 65 – 66.
39. Габор Н. Постмодернізм-постжурналізм-постреальність. URL: <http://www.franko.lviv.ua/mediaeco/zurnal/N1/Mediaphilos/gabor.htm>. (дата звернення: 30.05.19).
40. Даниленко В. Г. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес. Київ: Академвидав, 2008. 350 с.
41. Даниленко В. Г. Вечеря на дванадцять персон: Житомирська прозова школа. Київ: Генеза, 1997. 379 с.
42. Дегтярьова І. О. Стилістичний потенціал української постмодерної прози: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література». Київ, 2009. 20 с.
43. Демська Л. Зміна поколінь – реальність проблеми? // Слово і час. 2001. № 1. С. 57–62.
44. Енциклопедія постмодернізму. За ред. Чарлза Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с.
45. Єшкілев В. Лицар попри жерця. Типологія трьох феноменів. // Плерома. 1996. №1 2. С. 23 – 46.
46. Жицінський Ю. Бог постмодерністів. Пер. з польської Юзеф Жицінський. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. 200 с.
47. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. Київ : Академвидав, 2006. 502 с.
48. Зборовська Н. Реальність суб'єктивності та абсолют тексту. // Світо-Вид. 1996. № 4. III (24). С. 116–121.
49. Зборовська Н. Завершальний карнавал Юрія Андруховича. // Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків. Львів: Літопис, 1999. С. 90 – 98.
50. Зборовська Н. Завершення карнавалу «Перверзії» Юрія Андруховича. // Вітчизна. 1997. № 4 5. С. 54 – 70.

51. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. Київ: Академвидав, 2006. 504 с.
52. Зборовська Н. Постмодернізм Юрія Андруховича у дзеркалі футуризму Михайля Семенка. Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків. Львів: Літопис, 1999. С. 99 – 107.
53. Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду. Київ: ВЦ «Академія», 2014. 192 с.
54. Іздрик Ю. Андрухович Юрій. // Повернення деміургів /Плерома/ 3'98: Мала українська енциклопедія актуальної літератури. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. С. 26 – 29.
55. Інформує BBC News Україна. URL: https://zaxid.net/knigoyu_roku_bbc_2018_stav_roman__kohantsi_yustitsiyi_yuriya_andruhovicha_n147197 (дата звернення: 25.03.19).
56. Калинська Л. Поетика постмодерністського українського роману: Юрій Андрухович «Перверзія». Київ: Знання, 1998. 32 с.
57. Калинська Л. Прозова творчість Юрія Андруховича як феномен постмодернізму: афтореф. дис. канд. філол. наук: 10.01.01. Київ, 2000. 18 с.
58. Камінська Юлія. У варшавському Українському домі автор представив польський переклад свого роману «Коханці Юстиції». Варшава. 12 червня, 2019. 10:45. URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/kultura/visim-z-polovynoju-vid-yuriya-andruhovicha> (дата звернення: 22.05.19).
59. Квіт С. Стильові здобутки сучасної української прози. // Світо-Вид. 1996. № 4. III (24). С. 123–130.
60. Квіт С. У межах, поза межами й на межі. // Слово і час. 1999. № 3. С. 62–64.
61. Ковбасенко Ю. Література постмодернізму: по той бік різних боків URL: <http://ae-lib.org.ua/texts/kovbasenko.postmodernism.ua.htm> (дата звернення: 05.06.2019).
62. Кравченко А. Молода українська проза. Київ : Знання, 1990. 254 с.

63. Кулик В. Елегія рекреаційного ранку. Сучасність. 1992. №5. С. 36 – 78; №6. С. 12 – 29.
64. Кулінська Я. Категорії часу і простору у постмодерній прозі Ю.Андруховича, О.Ірванця, В.Неборака. Літературознавчі обрії. Праці молодих учених: зб. наукових праць. Вип. 19. Київ: Ін-т літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2014. С. 206 – 213.
65. Кульчинська Л. Ризоматичні площини постмодерністських текстів: лабіринтами «Щоденного жезла» Є. Пашковського. // Слово і час. 2004. № 12. С. 53–58.
66. Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм – напрям? стиль? метод? // Слово і час. 2001. № 1. С. 30–46.
67. Левкін К. Автор як іронічний суб'єкт у «Перверзії» Юрія Андруховича. Літературознавчі обрії. Праці молодих учених: зб. Наукових праць. Вип. 19. Київ: Ін-т літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2014. С. 190 – 196.
68. Лизлова С. Гра у постмодерністському творі: на матеріалі творчості Юрія Андруховича: автореф. дис.... канд. філол. наук. Донецьк, 2004. 18 с
69. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна. Москва: Алетейя, 1998. – 160 с.
70. Липовецкий М. Русский постмодернизм. Очерки исторической поэтики. Монография. Екатеринбург: Урал. гос. пед. ун-т, 1997. 317 с.
71. ЛітАкцент року – 2018: відгуки журі. Номінація «Проза». 03.02.2019 ЛітАкцент. URL: <http://litakcent.com/2019/02/03/litaktsent-roku-2018-vidguki-zhuri-nominatsiya-proza/> (дата звернення: 20.01.19).
72. Літературознавчий словник – довідник. Київ: ВЦ «Академія», 1997. 750 с. 185.
73. Маньковская Н. Б. Эстетика постмодернизма. Санкт-Петербург: Алетейя, 2000. 347 с.

74. Маріямпіль. URL:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%8F%D0%BC%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C> (дата звернення: 20.03.19).
75. Матвієнко Г.І. Романна творчість Ю.Андруховича, Ю.Іздрика, Т.Прохаська в онтологічному аспекті: автореферат канд. філол. наук, спец.: 10.01.01 – українська література; 10.01.07 – фольклористика. Харків: Харківський нац. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди, 2011. 20 с.
76. Матвієнко С. Історія як ареал гри. // Слово і час. 2000. № 2. С. 24–27.
77. Матусяк А. Кемп у творчості письменників Бу-Ба-Бу. // Перехресні стежки українського маскулітного дискурсу. Культура й література ХІХ– ХХІ століть. Київ: Laugus, 2014. С. 254 – 270.
78. Мірошниченко В. Капітан Очевидність, або Про український постмодернізм. ЛітАкцент. 2016.06.08. URL:
<http://litakcent.com/2016/06/08/kapitan-ochevydnist-abo-pro-ukrajinskyj-literaturnyj-postmodernizm/> (дата звернення: 15.03.2019).
79. Москалець К. Незадоволення твором (Про роман “Московіада”). // Сучасність. 1993. №9. С.14 – 44.
80. Неборак В. Польоти над узвозами сучасної української прози. Від роману автобіографії до біографічного роману (Андрухович Ю. Таємниця; Гусейнов Г. Станційні пасторалі; Діброва В. Андріївський узвіз). // Критика прози. Київ: Грані-Т, 2011. С. 10 – 52.
81. Незабаром з’явиться новий роман письменника, початок якому було покладено 27 років тому. Розмовляв Олег Поляков. URL:
<https://tsn.ua/books/yuriy-andruhovich-ce-bude-visim-z-polovinoyu-istoriy-pro-uyavnih-i-spravzhnih-negidnikiv-1039850.html> (дата звернення: 02.02.19).
82. Павлишин М. Що перетворюється у “Рекреаціях” Юрія Андруховича? // Сучасність. 1993. №12. С. 27 – 45.
83. Павлишин М. Два «художні тіла» сучасної прози. // Світо-Вид. 1996. № 4. III (24). С. 103–110.

84. Пахаренко В. Постмодерн. Сучасний український літературний процес. // УМЛШ. 2001. № 7. С. 59–64.
85. Пахльовська О. Українська культура у вимірі «пост»: посткомунізм, постмодернізм, поствандалізм. // Сучасність. 2003. № 10. С. 70–84.
86. Поліщук О. Позиція персонажа в українській постмодерністській прозі. // Слово і час. 2003. № 2. С. 37–42.
87. Поліщук О. Автор і персонаж в українській новітній прозі. Київ: ПЦ «Фоліант», 2008. 183 с.
88. Поліщук Я. Література як геокультурний проект. Київ: Академвидав, 2008. 302 с.
89. Проценко О. Євген Пашковський і його проза. // Дивослово. 2007. № 2. С. 58–62.
90. Руденко С. Чиїм шляхом? [Про літ. Стиль письма Ю. Андруховича]. Слово і Час. 1993. № 10.
91. Рябчук М. Замість післямови до «Рекреацій». Сучасність. 1992. № 2. С. 12 – 33; № 3. С. 48 – 60.
92. Сахарчук Н. Реалізація суб'єктивно-авторського начала у постмодерних автокоментарях Ю.Андруховича та Ю.Іздрика. // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених. Зб. наукових праць. Вип. 19. Київ: Ін-т літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2014. С. 213 – 218.
93. Семків Р. Творчість Юрія Андруховича у контексті стильових пошуків української літератури кінця ХХ ст. // Після постмодернізму? Київ, 2012. С. 70-82
94. Скоропанова И. Русская постмодернистская литература: новая философия, новый язык. Санкт-Петербург: Невский Простор, 2001. 416 с.
95. Стех М.-Р. Кто хочет возродиться, мусить померти. // Критика. 1999. № 3. С. 31 – 37.
96. Субботин М. Теория и практика нелинейного письма (взгляд сквозь призму «Грамматологии» Ж. Деррида) // Вопросы философии. 1993. № 3. С.33-39.

97. Сулима М. Роман-утча. (Про роман “Московіада”). // Слово і час. 1993. № 10. С. 87 – 99; №. 11. С. 75 – 92.
98. Табачковський В. Г. Полісутнісне homo: філософсько-мистецька думка в пошуках «неевклідової рефлексивності». Київ: ПАРАПАН, 2005. 432 с.
99. Тарнашинська Л. Юрій Андрухович: «Можливо, я дочекаюся вже завтра?» //Літ. Україна. 1998. 29 жовт. С. 15.
100. Толочко О. Москва – Пост-Волинський. // Критика. 1997. №2. С. 15 – 21.
101. Філоненко Н. Група «Бу-Ба-Бу» як явище українського літературного процесу кінця ХХ століття. Автореферат дис.... канд.. філол.. наук. Харків, 2007. 20 с.
102. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку. // Франко І. Твори: у 50 т. Київ: Наук. думка, 1984. Т. 41. С. 471–529.
103. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період. Навч. посіб. Київ : Академія, 2008. 248 с.
104. Харчук Р. Покоління постепохи. Проза. // Дивослово. 1998. № 1. С. 38-50.
105. Шавокшина Н. Карнавал як наслідок реалізації архетипів тіні, трикстера та матері (на матеріалі російської й української постмодерністської прози). // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених. Зб. Наукових праць. Вип. 19. Київ: Ін-т літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2014. С.226 – 232.
106. Шевчук В. Чи буде вороття додому? // Дніпро. 2002. № 9. С. 13–17.
107. Юрій Андрухович: «Для мене література це перш за все спілкування». Розмову провела Тетяна Терещенкова. //Березіль. 2007. № 7-8. С. 23 – 27.
108. Юрій Андрухович: «З рокам я стаю відповідальнішим за свої слова». // Золота Доба. 2007. Липень. С. 14 – 19.
109. Юрій Андрухович: відчутти на дотик епоху. Кат. книжк. виставки до 50-ліття від дня народж. Івано-Франківськ, 2010. 27 с.

110. Юрчук О. «Рекреації» – «Московіада»– «Перверзія»: блазень у пошуках ідентичності. // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених. Зб. наукових праць. Вип. 19. Київ: Ін-т літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2014. С. 196 – 202.
111. Якубчак Н. Юрій Андрухович. Таємниця: замість роман. Харків: Фоліо, 2007. //Критика. 2007. Ч. 6. Червень. С. 6 – 7.
112. Яровий О. Постмодернізм – це антибуття. // Слово і час. 2002. № 4. С. 69–70.
113. Ячменьова М. Типологія романів Юрія Андруховича: URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/kultura/visim-z-polovynouyu-vid-yuriya-andruhovycha> (дата звернення: 13.03.2019).
114. Balinska OurdevaV. The return to old ways of writing. URL: <http://ellisoncenter.washington.edu/student-spotlight/understanding-post-sovietukraine-through-literature/> (дата звернення: 12.02.19).
115. Эко У. Заметки на полях «Имени Розы». Санкт-Петербург: Симпозиум, 2005. 92 с.